

Naturbeskyttelse
J. nr. SVANA-700-00004
Ref. thobk/lisew
Den 8. marts 2017

Miljøvurdering af bekendtgørelse om efterforskning og indvinding af råstoffer fra søterritoriet og kontinentalsoklen.

1. Indledning

Bekendtgørelse om efterforskning og indvinding af råstoffer fra søterritoriet og kontinentalsoklen (bekendtgørelse nr. 949 af 27. juni 2016) stammer oprindeligt fra 2015 og afløste en række bekendtgørelser på området, idet bekendtgørelsen udmøntede de ændringer vedrørende råstofindvinding på havet, der fulgte af lov nr. 178 af 24. februar 2015 om ændring af råstofloven, kystbeskyttelsesloven og havstrategiloven.

Der blev ikke foretaget en miljøvurdering efter lov om miljøvurdering af planer og programmer (SMV) forud for bekendtgørelsens udstedelse i 2015, da man ikke på dette tidspunkt vurderede, at bekendtgørelsen var omfattet af loven. Efter den seneste praksis fra EU-Domstolen kan det imidlertid ikke udelukkes, at bekendtgørelsen kan være omfattet af krav om SMV. Miljøstyrelsen foretager derfor en SMV af hele bekendtgørelsen.

Vedrørende indhold og struktur for den aktuelle miljørapport henvises til § 7 og bilag 1 i SMV-loven.

Miljøstyrelsen har vurderet, jf. nedenfor, at bekendtgørelsen ikke vil have betydning for udpegningsgrundlaget af samtlige Natura 2000 områder, og altså ikke kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, hverken i sig selv eller i kumulation med andre planer eller projekter, jf. § 6, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen). Der skal derfor ikke foretages en habitatkonsekvensvurdering af bekendtgørelsen, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2.

2. Bekendtgørelsesændringens indhold, hovedformål og forbindelse med andre relevante planer

Indhold og hovedformål

Bekendtgørelsen fastsætter supplerende regler i forhold til råstoflovens regler om tilladelse til indvinding af råstoffer på havet.

De grundlæggende regler om tilladelsesordningen findes i råstofloven. Den konkrete afvejning af, om der kan gives tilladelse til indvinding i et konkret område, og den konkrete regulering af indvindingen i de enkelte indvindingsområder sker i forbindelse med behandlingen af de konkrete ansøgninger og ved afgørelsen af, hvilke vilkår der fastsættes i tilladelserne. Afvejningen sker i henhold til råstoflovens § 3. Bekendtgørelsen fastsætter ikke krav til afvejningen. Bekendtgørelsen fastsætter:

1. *Krav til ansøgninger* om tilladelse til efterforskning og indvinding af råstoffer på havet, herunder regler om VVM-screening af ansøgninger om indvindingstilladelse.

I den gældende bekendtgørelse findes herudover regler om, hvilke indvindinger der er omfattet af VVM-pligt, og regler for VVM-vurdering. Fremover er råstofindvinding på havet omfattet af reglerne i lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), hvorfor de fleste af disse regler udgår af bekendtgørelsen. Bekendtgørelsesudkastet indeholder dog regler, der sammenkobler miljøvurderingslovens regler med bekendtgørelsens tilladelsesordning.

2. *Generelle regler om tilladelser og generelle vilkår* for udførelse af efterforskning og indvinding.
3. *Nærmere regler om de forskellige former for tilladelse*, der kan gives i medfør af råstofloven: tilladelse med eneret efter auktion, tilladelse med eneret til en bygherre til et større projekt og tilladelse i fællesområder, hvor alle kan få tilladelse til at indvinde af den tilladte mængde, herunder også nærmere regler om sikkerhedsstillelse og bød for manglende efterforskning og om vederlag.
4. *Indberetning af indvindingsdata og andre egenkontrol- og tilsyns- og håndhævelsesregler.*
5. *Regler om inddragelse af offentligheden m.v.* i tilladelsesprocessen.

Anledningen til, at bekendtgørelsen nu revideres, er, at reglerne skal tilpasses i forhold til de nye VVM-regler i lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter, som træder i kraft d. 16. maj 2017. Derudover foretages fejlrettelser og præciseringer af punkter, hvor der siden 2015 har vist sig et behov herfor.

Forbindelser med andre relevante planer

Havstrategiloven

EU's havstrategidirektiv blev vedtaget 17. juni 2008, og er implementeret i lov om havstrategi, jf. lovbekendtgørelse nr. 117 af 26. januar 2017. Direktivet og loven har til formål at fastholde eller etablere "god miljøtilstand" i havet senest i 2020.

Danmarks Havstrategi fra 2012 indeholder flere miljømål, som er relevante i forhold til råstofindvinding, for eksempel miljømål for havbundens integritet, beskyttede områder, tobisområder og undervandsstøj.

Udkast til indsatsprogram, som fastlægger de konkrete indsatser, som er nødvendige for at nå de opstillede miljømål, er i 12 ugers offentlig høring frem til 15. marts. Indsatsprogrammet

indeholder forslag til indsatser, som også berører råstofindvinding, herunder udpegning af beskyttede områder i Kattegat, ændring af råstofloven og evt. tiltag ift. undervandsstøj.

Bekendtgørelsen indeholder opfølgning på de ændringer af råstofloven, som vedrører råstofindvinding på havet, og som er omtalt i indsatsprogrammet. Disse lovændringer blev gennemført i 2015 og har været med i bekendtgørelsen fra den første udstedelse i 2015.

Der vil blive udstedt en selvstændig bekendtgørelse med hjemmel i råstofloven vedrørende restriktioner på råstofindvinding i de udpegede beskyttede områder.

Bekendtgørelsesudkastet berører således ikke havstrategien, men ved konkrete afgørelser om råstofindvinding vil Miljøstyrelsen skulle sikre, at der ikke gives tilladelser, som vil medføre påvirkninger, som er i strid med miljømål eller indsatsprogram.

Vandplanlægning

Vandrammedirektivet (Rådets direktiv 2000/60 EF) fastlægger rammerne for beskyttelsen af vandløb og søer, overgangsvande, kystvande og grundvand i alle EU-lande. Lov om vandplanlægning og de tilhørende bekendtgørelser gennemfører vandrammedirektivet, og der er i medfør heraf udstedt vandområdeplaner med bl.a. miljømål.

Bekendtgørelsesudkastet berører ikke vandplanlægningen, men ved konkrete afgørelser om råstofindvinding vil Miljøstyrelsen skulle sikre, at der ikke gives tilladelser, som vil medføre påvirkninger, som er i strid med vandplanlægningen, jf. § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. I praksis er dette hovedsagelig relevant ved indvindinger i kystvande (inden for 1 sømil fra basislinjen) eller tæt herved, idet der på havet uden for kystvandene kun gælder krav i forhold til den kemiske tilstand, hvor råstofindvinding ikke medfører anden påvirkning end skibstrafik i øvrigt.

Miljømålsloven og bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

I bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter findes dels regler om generel beskyttelse af visse arter, dels regler om udpegning af internationale naturbeskyttelsesområder, herunder Natura 2000-områder (habitat- og fuglebeskyttelsesområder), og om beskyttelsen heraf. Der er bl.a. fastsat regler, der skal overholdes i forbindelse med behandling af ansøgning om tilladelse til råstofindvinding.

For Natura 2000-områder er der endvidere i medfør af miljømålsloven udarbejdet Natura 2000-planer, som indeholder målsætninger og indsatsprogram for områderne. Planerne er bindende for myndighederne, således at disse ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen skal lægge planerne til grund og ikke må handle i strid med dem.

Bekendtgørelsesudkastet berører ikke de nævnte regler eller Natura 2000-planerne, men ved konkrete afgørelser om råstofindvinding vil Miljøstyrelsen skulle sikre overholdelse af reglerne om beskyttelse af arter og af internationale naturbeskyttelsesområder af eventuelle relevante Natura 2000-planer.

Planlægning for havvindmøller

Der er udarbejdet flere planer for etablering af havvindmølleparker i flere farvandsområder i Danmark, bl.a. 6 kystnære havmølleparker.

Bekendtgørelsesudkastet berører ikke forholdet til havvindmøller. Der er ikke sammenfald mellem disse planer og nuværende råstofindvindingsområder. Ved behandling af eventuelle ansøgninger om råstofindvinding i eller i nærheden af områderne, vil dette skulle inddrages i den konkrete sagsbehandling.

Havbrug

Der er udpeget 8 zoner i det sydelige Kattegat, hvor det vil være muligt at søge om tilladelse til etablering af havbrug. Der er ikke sammenfald mellem disse zoner og nuværende råstofindvindingsområder. Ved behandling af eventuelle ansøgninger om råstofindvinding i eller i nærheden af områderne, vil dette skulle inddrages i den konkrete sagsbehandling.

3. De relevante aspekter af den nuværende miljøstatus og dens sandsynlige udvikling, hvis planen ikke gennemføres

Bekendtgørelsen dækker hele det danske søterritorium og kontinentalsokkel. Bekendtgørelsen fastlægger ikke regler om, hvilke områder der kan indvindes råstoffer i.

Inden for områder, hvor der foregår råstofindvinding, sker der en løbende fjernelse af havbundsmateriale og dermed en påvirkning af den flora og fauna, som oprindeligt var knyttet til overfladesedimentet i indvindingsområdet.

Under indvindingen vil der være mulighed for en begrænset spredning af den finkornede sedimentfraktion ud af indvindingsområdet. Derudover kan der, hvis indvindingsområdet ligger tæt på land, forekomme støj, som kan høres på land.

Der er hjemmel i råstofloven til at stille de nødvendige vilkår i tilladelserne til indvinding, så de negative effekter af råstofindvindingen begrænses så meget som muligt. Bekendtgørelsen fastsætter regler, som sikrer et tilstrækkeligt beslutningsgrundlag i forbindelse med tilladelsesgivningen og fastsætter desuden visse generelle krav til indvindingen. Bekendtgørelsen medvirker dermed generelt til at begrænse de negative miljøeffekter af råstofindvinding på havet.

Da bekendtgørelsen ikke fastsætter regler for, hvor der kan eller ikke kan gives tilladelse til råstofindvinding, har bekendtgørelsen ikke nogen virkninger, der er specifikke for bestemte områder, og det er derfor ikke relevant at vurdere den nuværende miljøstatus i bestemte områder og dennes sandsynlige udvikling, hvis bekendtgørelsen ikke udstedes.

4. Miljøforholdene i områder, der kan blive væsentligt berørt

Bekendtgørelsen dækker hele det danske søterritorium og kontinentalsokkel. Bekendtgørelsen fastlægger ikke regler om, hvilke områder der kan indvindes råstoffer i, men det er primært havbund med sand, grus og ral, hvor der indvindes råstoffer.

Bekendtgørelsen fastlægger de nærmere krav til den miljøvurdering, som råstofloven stiller krav om, før der kan gives tilladelse til indvinding i et område. Herunder stilles krav om undersøgelse af miljøforholdene i de konkrete områder. Dette beskrives nærmere nedenfor i afsnit 7.

5. Ethvert eksisterende miljøproblem som er relevant for planen

Havet og havbunden udsættes konstant for en lang række naturlige og menneskeskabte påvirkninger. Den menneskeskabte påvirkning har i en lang årrække været voksende i takt med stigende udledninger fra land og udnyttelse af havet. Havet og havbundens ressourcer udnyttes til en lang række formål såsom fiskeri, kulbrinteenergi, vindkraft, transport, råstofindvinding og rekreative formål som f.eks. sejlads, jagt og lystfiskeri.

Udledninger fra land og atmosfærisk nedfald af næringsstoffer og forurening både fra danske og udenlandske kilder har betydning for vandkvaliteten i danske farvande og dermed også for miljøtilstanden for havets flora og fauna.

Intensiv sejlads til både erhvervsmæssige og rekreative formål kan have en forstyrrende effekt på rastende og fouragerende fugle og på havpattedyr som sæler og marsvin. Havbundens dyre- og planteliv påvirkes ved fiskeri med bundslæbende redskaber, råstofindvinding, oprensninger og uddybninger af havne og sejlrender, klapning, bygning af energianlæg som f.eks. havvindmølleparker, faste forbindelser og ved nedgravning af rør og ledninger. Alle aktiviteterne fjerner eller modificerer i varierende omfang levestederne for det dyre- og planteliv, der var på stedet, og kan herunder påvirke områdets mulighed for at fungere som gyde- og opvækstområde for fisk.

Særligt om miljøeffekter af råstofindvinding på havet

Råstofindvinding ved sandsugning foregår principielt på to forskellige måder: Ved stiksugning ligger fartøjet næsten stille og suger sig ned i havbunden ved hjælp af et fremadrettet sugerør. Ved fortsat sugning opstår der et hul i havbunden, som bliver dybere og bredere, jo større mængder der indvindes. Ved slæbesugning foregår indvindingen ved hjælp af et eller to bagudrettede sugerør, mens indvindingsfartøjet langsomt sejler fremad. Denne metode frembringer lange spor i havbunden med en bredde på ca. 1,5 m og en dybde på op til 40 cm. Ved fortsat indvinding sker der en mere eller mindre jævn sænkning af havbunden i indvindingsområdet.

Ral og sten indvindes ved at sortere de finere fraktioner fra under indvindingen og lede dem tilbage til havet sammen med overskudsvandet. Sand og fyldsand indvindes derimod normalt uden sortering.

Den løbende indvinding af råstoffer på havet kan have en række direkte og indirekte effekter på fugle, fisk, bunddyr og planter ligesom andre brugere af havet og beboere langs kysten kan føle sig generet af aktiviteterne og den støj, de medfører. Samtidig kan fortidsminder på havbunden såsom bopladser og vrage blive påvirket og eventuelt ødelagt.

Ved indvindingen fjernes den naturlige havbund på det sted, hvor der suges, og bunddyr og eventuel vegetation forsvinder. Samtidig sker der en spredning af det finkornede materiale, som skylles overbord under indvindingen. De mere grovkornede partikler synker ned og aflejres umiddelbart rundt om indvindingsstedet.

Ved stiksugning vil den direkte påvirkning af miljøet derfor være begrænset til selve sugehullet og et område umiddelbart rundt om indvindingsfartøjet. I områder, hvor der primært er indvundet ved stiksugning, er havbunden domineret af spredte sugehuller med varierende dybde. Ved slæbesugning, hvor fartøjet langsomt bevæger sig rundt i området, sker der i takt med indvindingen en langsom sænkning af havbunden over større områder. Undersøgelser af

indvindingsaktiviteten viser, at indvindingen normalt er koncentreret i den del af et indvindingsområde, hvor indvindingsmulighederne er bedst, mens andre dele af området er uberørt. I områder, hvor der især er indvundet ved slæbesugning, kan der være betydelige arealer mellem sugesporene, hvor havbunden er uberørt.

Den indirekte påvirkning stammer fra de mest finkornede partikler, silt og ler, der føres længere bort med strømmen. Den såkaldte sedimentfane vil kunne skygge for lyset til bundplanterne og potentielt begrænse deres vækst, hvis påvirkningen er langvarig. Når de finkornede materialer endelig aflejres, kan de potentielt påvirke fisk og bunddyrs tilstedeværelse og fødeoptagning.

Der er i forbindelse med råstofindvinding til store anlægsarbejder gennemført en række detaljerede undersøgelser af sedimentspredning og miljøeffekter. Undersøgelserne viser, at effekterne af indvindingen generelt er begrænset til selve indvindingsstedet og de nærmeste omgivelser, mens de miljømæssige effekter uden for indvindingsområdet er meget begrænsede. Dette er i overensstemmelse med resultaterne af flere biologiske screeninger i andre indvindingsområder, hvor det ikke har været muligt at konstatere effekter på f.eks. stenrev, selv om indvindingen er foregået umiddelbart op til revet.

Under indvindingen kan fartøjet, alene ved sin tilstedeværelse, virke forstyrrende på fuglearter, fisk og havpattedyr.

Samtidig kan fiskere og andre, der befinder sig i området, eventuelt føle sig generet af indvindingsaktiviteten. Forstyrrelseseffekten vil naturligvis afhænge af, hvor længe fartøjet arbejder i området.

Den primære kilde til støj ved råstofindvinding vil være motorstøj fra indvindingsfartøjet, samt støj forårsaget af selve pumpeaktiviteten ved havbunden samt i sugerøret.

Miljøproblemer på områder af særlig betydning for miljøet som f.eks. Natura 2000-områder
Da bekendtgørelsen ikke fastsætter regler for, hvor der kan eller ikke kan gives tilladelse til råstofindvinding, har bekendtgørelsen ikke nogen virkninger, der er specifikke for bestemte områder, og det er derfor ikke relevant at vurdere konsekvenserne i bestemte områder.

6. Miljøbeskyttelsesmål fastlagt på internationalt plan, fællesskabsplan eller nationalt plan, som er relevante for planen

Der er fastslagt miljøbeskyttelsesmål, der er relevante i forhold til råstofindvinding på havet, i medfør af havstrategiloven, lov om vandplanlægning og miljømålsloven, jf. nærmere ovenfor afsnit 2 vedrørende forbindelse til andre relevante planer.

7. Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet

7.1. Krav til indvindingsansøgninger

For at kunne ansøge om indvindingstilladelse stilles krav om, at der er foretaget en geologisk kortlægning af området. Derudover stiller råstofloven krav om, at områderne er miljøvurderede. De nærmere krav til disse undersøgelser findes i bekendtgørelsens bilag 3. Undersøgelserne er faseopdelt i to faser. I Fase I stilles der krav til den geologiske kortlægning og i Fase II stilles der krav til miljøundersøgelser og miljøvurdering.

Kravene til dokumentationsgrundlaget i en ansøgning om indvindingstilladelse kan indirekte have en miljømæssig betydning, idet de har væsentlig indvirkning på, på hvilket grundlag der træffes afgørelse om tilladelse til indvinding. Det vurderes imidlertid kun muligt at foretage en overordnet vurdering af virkningerne på miljøet, da de konkrete miljøkrav bliver fastslagt i forbindelse med de enkelte tilladelser.

Desuden kan kravene have en effekt, i det omfang de påkrævede undersøgelser i sig selv har en virkning på miljøet. Generelt gælder, at ansøgninger og anmeldelser af efterforskning skal indeholde en vurdering af, om den planlagte efterforskning kan påvirke fuglebestande, eller skade internationale naturbeskyttelsesområder eller beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV. Hvis det er relevant, vil der kunne stilles særlige vilkår i forbindelse med behandlingen af de konkrete efterforskningsansøgninger og -anmeldelser, så uacceptable miljøpåvirkninger undgås.

7.1.1. Fase I - geologisk kortlægning

Akustisk kortlægning

For at kunne søge om indvindingstilladelse, stiller bekendtgørelsen krav om, at der skal være gennemført akustiske undersøgelser af efterforskningsområdet som grundlag for identifikation af et eller flere ressourceområder. Der skal foretages seismiske undersøgelser, side scan sonar og magnetometer undersøgelser.

Den seismiske kortlægning kan potentielt have en negativ effekt på havpattedyr.

Der er flere forskellige måder, hvorpå støj kan påvirke på havpattedyr. De tre vigtigste er fysisk skade, påvirkning af adfærd og maskering (overdøvning) af andre lyde.

Hvaler, herunder marsvin, er særligt beskyttet under habitatdirektivets bilag IV. Derfor skal der ved marine aktiviteter, herunder akustisk kortlægning, i videst muligt omfang tages hensyn til havpattedyr.

Der er i bekendtgørelsens bilag 1 stillet krav om, at der ved seismiske undersøgelser tages hensyn til eventuelle havpattedyr i området, og herunder skal der følges en soft-start-procedure, hvor udstyret startes op med lav styrke og derefter øges gradvist til det operationelle niveau.

På denne baggrund vurderes det ikke, at den akustiske kortlægning, der skal foretages i medfør af bekendtgørelsen, vil have en betydelig negativ effekt på havpattedyr, herunder hvaler.

Desuden stilles der krav om, at der i ansøgning eller anmeldelse af efterforskning gives oplysning om lydniveauet for seismisk udstyr. Dette gør det muligt for Miljøstyrelsen at vurdere, om der skal fastsættes vilkår i efterforskningsstilladelsen om indberetning. Baggrunden herfor er, at der i medfør af havstrategidirektivet skal ske overvågning af bl.a. undervandsstøj, for at medlemsstaterne kan vurdere, om kravene til god miljøtilstand er opfyldt. Efter havstrategidirektivet skal der ske overvågning af impulslyd i frekvensområdet 10 Hz til 10 kHz, men frekvensområdet kan udvides til at inkludere højere frekvensbånd, hvis det findes relevant. Hvis der udføres aktiviteter, der udsender impulslyd inden for dette område, skal der efterfølgende ske indberetning af visse oplysninger om aktiviteten.

På baggrund af den eksisterende viden vurderes det ikke, at den akustiske kortlægning, der skal foretages i medfør af bekendtgørelsen, vil have en betydelig negativ effekt på fiskebestande.

Fiskeriet vil kun i meget begrænset omfang blive påvirket negativt af den akustiske kortlægning, i det omfang at fiskeskibene bliver forhindret i at sejle i området pga. tilstedeværelsen af undersøgelsesskibet.

Den akustiske kortlægning vil i meget begrænset omfang påvirke fugle og fuglebestande i undersøgelsesområdet negativt. Tilstedeværelsen af undersøgelsesskibet vil potentielt kunne have en forstyrrende effekt på rastende og fouragerende fugle i undersøgelsesområdet. Miljøstyrelsen vurderer dog, at fuglene har mulighed for at søge væk fordi skibet sejler ved relativt lav hastighed.

Prøveboringer og havbundsprøver

Der stilles ikke krav om, at der skal foretages prøveboringer eller havbundsprøver for at kunne søge om indvindingstilladelse, men bekendtgørelsen åbner mulighed for det. I det tilfælde, at ansøgning eller anmeldelse af efterforskning omfatter prøveboringer eller bundprøver, skal der laves en beskrivelse af det planlagte antal boringer eller prøver, boredybde eller prøvevolumen samt den anvendte metode, herunder tekniske, sejladsmæssige og miljømæssige forhold knyttet til gennemførelsen.

Prøveboring og bundprøvetagning påvirker potentielt bundfauna og flora negativt, idet der fjernes sediment fra havbunden. Desuden kan skibet potentielt have en forstyrrende effekt på fugle og fuglebestande og havpattedyr i området.

Miljøstyrelsen vurderer, at en eventuel prøveboring eller bundprøvetagning ikke vil have en væsentlig påvirkning af bundfauna, flora samt fugle og havpattedyr, da aktiviteten er begrænset til et meget lille areal og antal prøver samt en meget kort periode, hvor området påvirkes. Fugle og havpattedyr vil have mulighed for at søge væk fra skibet og prøveboring eller bundprøvetagning er ikke forbundet med støjgener for havpattedyr. Hvis der er særlige forhold, f.eks. hvis der er tale om efterforskning i et Natura 2000-område, skal der tages højde herfor i afgørelsen vedr. efterforskningstilladelse.

Miljøstyrelsen vurderer samlet, at bekendtgørelsens regler vedrørende prøveboringer og bundprøvetagning ikke har en væsentlig virkning på miljøet.

7.1.2 Fase II - miljøundersøgelser og miljøvurdering

Formålet med miljøundersøgelsen og -vurderingen er at beskrive området og de omgivelser, som kan blive berørt af indvindingen, og vurdere, om indvindingen kan have en betydelig virkning på området og omgivelserne, herunder navnlig virkningerne på fauna, flora, havbund, vandmiljø, luft, den arkæologiske kulturarv, kystsikkerhed, fiskeri, sejlads og rekreative interesser.

Bekendtgørelsen fastsætter ikke regler eller kriterier for, hvilke områder der skal friholdes fra råstofindvinding, eller hvilke vilkår der skal fastsættes, men alene hvilke undersøgelser og vurderinger der skal foretages.

Miljøvirkningerne af bekendtgørelsen består derfor dels i eventuelle miljøpåvirkninger fra udførelsen af de krævede undersøgelser, dels i at kravene om oplysningsgrundlag forbedrer

beslutningsgrundlaget i forhold til tilladelse af indvinding, således at der kan tages de nødvendige miljøhensyn.

Konkrete miljøundersøgelser

De konkrete miljøundersøgelser af området har til formål at afdække, om der i det ansøgte område og en påvirkningszone på mindst 500 er særlige biologiske interesser og naturværdier, der bør beskyttes i forhold til råstofindvinding, f.eks. stenrev eller boblerev, og om der er kulturhistoriske interesser. Endvidere skal de give grundlag for at vurdere virkningerne af indvindingen.

Der stilles krav om undersøgelse af overfladesedimentets sammensætning via side scan og gennemførelse af en screening ved hjælp af enten punktdyk, ROV eller paravanedyk samt bathymetrisk kortlægning.

I forbindelse med disse undersøgelser kan skibet potentielt have en forstyrrende effekt på fugle, fuglebestande og havpattedyr i området. Aktiviteten er dog begrænset til et meget lille areal, kort periode hvor skibet sejler i området og med lav hastighed. Fugle og havpattedyr vil derfor have mulighed for at søge væk fra skibet.

Miljøstyrelsen vurderer samlet, at kravene til de konkrete miljøundersøgelser ikke vil have en betydelig negativ effekt på miljøet.

På baggrund af overfladesedimentkortlægningen samt den biologiske screening kan det vurderes, om der i ansøgningsområde er værdifulde naturtyper eller biologisk sårbare områder eller kulturhistoriske interesser, som der bør tages hensyn til. Kravene vil derfor have en positiv effekt på miljøet.

Andre oplysninger

I bekendtgørelsen stilles der desuden krav om at ansøger skal indhente en lang række yderligere tilgængelige oplysninger til brug for vurdering af den konkrete indvinding.

Der skal bl.a. indsendes oplysninger om væsentlige habitat-, gyde- og opvækstområder for fisk. Råstofindvinding har potentielt en negativ påvirkning på habitat-, gyde- og opvækstområder for fisk. Dels fordi sedimentet, hvor de fleste fisk gyder, fjernes, dels fordi mange opvækstområder også er knyttet til bundtypen og sedimentet, og fordi der potentielt vil være en fysisk forstyrrelse i vandsøjlen af sugefoden og -røret samt af skibets tilstedeværelse. Kravet giver grundlag for at det konkret kan vurderes, om den ansøgte råstofindvinding vil have en væsentlig negativ effekt på væsentligt habitat-, gyde- og opvækstområde for fisk. Der er i forbindelse med en lang række store infrastrukturprojekter som broforbindelser, havneudvidelser, sejlrendeoprensninger/ uddybninger og havmølleprojekter gennemført VVM-redegørelser, hvor det vurderes, at sedimentspredning mm. i forbindelse med disse projekter, ikke vil have en væsentlig negativ indflydelse på fiskebestande.

Ansøger skal også indhente oplysninger om verificerede rev, boblerev og sandbanker.

Der stilles også krav om, at ansøger skal indhente tilgængelige oplysninger om forekomst af fugle og havpattedyr. Råstofindvinding kan have en negativ påvirkning på rastende og fødesøgende fugle på havet pga. skibets tilstedeværelse i området. Fuglene vil dog i de fleste tilfælde have rig mulighed for at flygte fra området da indvindingsskibe og skibe der kortlægger råstoffer sejler langsomt og i rette linjer.

Der stilles også krav om, at ansøger skal indsende oplysninger om positioner af skibsvrag og evt. andre kulturhistoriske interesser som fremgår af Kulturstyrelsens kulturhistoriske database: "Fund og Fortidsminder".

Der stilles desuden krav til at ansøger skal indhente tilgængelige oplysninger om fiskeriinteresser. Der kan være konfliktende interesser, hvis der er arealmæssige sammenfald mellem fiskeri og råstofindvinding, selv om de to erhverv også i mange tilfælde kan sameksistere.

Der skal indhentes relevante oplysninger til brug for vurdering af indvindingen i forhold til de miljømål og indsatsprogrammer, der er fastsat i medfør af miljømålsloven, lov om vandplanlægning eller lov om havstrategi.

Der skal også indhentes tilgængelige oplysninger om eventuelle andre miljø- og naturinteresser og sejlruiter og sejlads i øvrigt, kabler, rekreative interesser, arealer med efterladt ammunition o. lign. og om øvrige interesser, som ud fra den indvinding, der søges om, sammenholdt med områdets beskaffenhed, kan blive påvirket.

Der skal også indhentes oplysninger om andre projekter, som kan være relevante i forhold til eventuel kumulativ effekt.

Den primære kilde til støj ved råstofindvinding vil være motorstøj fra indvindingsfartøjet, samt støj forårsaget af selve pumpeaktiviteten ved havbunden samt i sugerøret. Bekendtgørelsen stiller krav om, at der foretages beregning af støjbelastningen på land, hvis den ansøgte indvinding kan give anledning til støjgener på land. På den baggrund kan det vurderes, om der bør stilles støjvilkår i den konkrete tilladelse.

Der skal som hovedregel ikke laves sedimentspredningsmodellering, da sedimentspredningen normalt er meget begrænset i udbredelse men, jf. nedenfor under afsnit 9, men hvis den ansøgte indvinding kan medføre ikke ubetydelige sedimentkoncentrationer eller sedimentaflejring i områder, som ligger længere væk fra indvindingsområdet end 500 m, eller hvis der kan forventes påvirkning af væsentlige naturinteresser inden for påvirkningszonen, skal der foretages en numerisk sedimentspredningsmodellering, og påvirkningszonen skal evt. udvides.

På baggrund af de krævede oplysninger kan det vurderes, om der i ansøgningsområde er interesser, som der bør tages hensyn til i forbindelse med behandlingen af ansøgningen, og hvilke virkninger indvinding kan have på dem. Kravene har derfor en positiv effekt på miljøet.

Miljøvurderingen

Miljøvurderingen skal på baggrund af miljøundersøgelserne og de øvrige indhentede oplysninger indeholde en beskrivelse af området og de omgivelser, som i væsentlig grad kan blive berørt af den ønskede indvinding.

Miljøvurderingen skal desuden indeholde en konsekvensvurdering, der beskriver indvindingens betydelige virkninger på området, påvirkningszonen og omgivelserne i øvrigt, herunder navnlig virkningerne på fauna, flora, havbund, vandmiljø, luft, den arkæologiske

kulturarv, kystsikkerhed, fiskeri, sejlads og rekreative interesser som nærmere angivet i bekendtgørelsen.

Der stilles krav om, at miljøvurderingen skal indeholde vurdering af ændring af dybden og overfladesedimenttypen og en vurdering af om ændringerne vil medføre en væsentlig ændring af, hvilke biologiske samfund der vil kunne etableres.

Hvis der søges om tilladelse til indvinding, som kan udføres på flere alternative måder, f.eks. som stik- eller slæbesugning, eller ved forskellig fordeling af indvindingen i indvindingsområdet, skal vurderingen belyse de mulige konsekvenser af de forskellige alternativer.

Miljøvurderingen skal omfatte en vurdering af konsekvenserne af den ansøgte indvindingsintensitet, herunder indvinding på et år af den maksimale årlige mængde, som der søges tilladelse til, og indvinding af den samlede mængde på kortest mulig tid.

Miljøvurderingen skal desuden indeholde en vurdering af konsekvenserne af indvindingen i kumulation med anden tilladt indvinding og med andre projekter, f.eks. anden råstofindvinding eller andre aktiviteter. De væsentligste påvirkninger af råstofindvinding strækker sig ikke ud over indvindingsområdet og påvirkningszonen på 500 m omkring indvindingsområdet. Derfor vurderes der i de fleste tilfælde ikke at være kumulative effekter med aktiviteter uden for dette område. I tilfælde, hvor der er mange aktiviteter tæt på hinanden, kan der dog godt være en kumulativ effekt. Der eksisterer ikke generelle retningslinjer for vurderingen af de kumulative effekter i forbindelse med råstofindvinding, og vurdering foretages derfor ved en konkret vurdering i den enkelte sag.

Formålet med miljøvurderingen er at give Miljøstyrelsen grundlag for at foretag en konkret helhedsvurdering af ansøgningen, før der tages stilling til, om der kan gives tilladelse til indvinding, og at give grundlag for at stille de korrekte vilkår i tilladelsen. Kravet om miljøvurdering har dermed positive konsekvenser for miljøet.

7.2 Generelle regler om tilladelser og generelle vilkår

Krav til tilladelser

I bekendtgørelsens kapitel 4 fastsættes generelle krav til tilladelsen.

Det er fastsat, at tilladelse som udgangspunkt ikke kan gives for en længere periode end 10 år.

Hvis der herefter skal gives en ny tilladelse, vil det kræve en ny miljøvurdering, hvilket normalt vil forudsætte nye miljøundersøgelser (medmindre den tidligere miljøundersøgelse må anses for stadig at være dækkende). Reglen sikrer således, at områderne og effekten af råstofindvinding jævnligt undersøges og vurderes, hvis der ønskes fortsat indvinding, og at på den baggrund tages stilling til videre indvinding og vilkårene herfor.

Miljøvurderingslovens § 39 om kontinuitetsbrud fraviges for så vidt angår tilladelser til indvinding. Indvindingstilladelser er under alle omstændigheder tidsbegrænsede med en maksimal løbetid på 10 år. En tilsvarende regel i råstofloven om bortfald af indvindingstilladelser på havet, der ikke er blevet udnyttet i tre på hinanden følgende år, blev ophævet i 2015. Begrundelsen var, indvinding på havet i mange tilfælde er karakteriseret ved, at der kan gå lang tid imellem, at behov for råstofferne opstår i nærheden af et konkret

område. Dette gælder både i forhold til kystbeskyttelse og i forhold til større anlægsprojekter. Der er desuden normalt ikke som ved råstofindvinding på land og andre virksomheder på land, et hensyn at tage til naboer m.v., som indretter sig på, at virksomheden er ophørt, ligesom der heller ikke er de samme krav til efterbehandling, sløjfning af anlæg m.v. Der er hjemmel til at fastsætte konkrete vilkår om bortfald ved manglende udnyttelse af en tilladelse i medfør af råstoflovens § 22, stk. 2, nr. 6, hvis det skønnes hensigtsmæssigt.

Det vurderes derfor ikke, at fravigelsen af miljøvurderingslovens § 39 vil have negative effekter på miljøet.

Det er fastsat i råstofloven, at en tilladelse skal fastsætte den maksimale mængde, der må indvindes. Bekendtgørelsen fastsætter, at den samlede tilladte mængde skal fastsættes, og derudover også den årlige tilladte mængde, medmindre miljøvurderingen viser, at det er acceptabelt, at den samlede mængde indvindes på et år.

Til grund for reglen ligger den antagelse, at der normalt er en positiv sammenhæng mellem indvindingsintensitet og påvirkning på kort sigt. En meget stor kortvarig indvinding vil med den antagelse have en større øjeblikkelig påvirkning end indvinding af samme mængde over længere tid. Sedimentspildet, støjbelastningen og den fysiske forstyrrelse forventes derfor større og effekten på de biologiske omgivelser kan således ligeledes være større idet den etablerede balance mellem påvirkning fra indvindingsaktiviteten og effekt på omgivelsernes biologi rykkes. Der kan derfor kun gives tilladelse uden årlig begrænsning eller med en høj årlig begrænsning, hvis miljøvurderingen har forholdt sig til effekterne heraf og vist, at de er acceptable.

Det vurderes, at reglen vil have en positiv effekt på miljøet i og omkring det konkrete indvindingsområde, så større, uforudsete påvirkninger undgås. I det omfang årlige lofter i områder forhindrer indvinding, som ellers ville have fundet sted, kan det medføre forøget indvinding i andre områder, og altså en øget spredning af indvindingen. Det er imidlertid ikke muligt at vurdere effekten heraf.

Generelle krav til indvindingens tilrettelæggelse

I bekendtgørelsens bilag 4 er fastsat visse generelle krav til indvindingsaktiviteter, som gælder, medmindre andet fastsættes i den konkrete tilladelse.

Indvindingsmetoder (mellemdponering)

I forbindelse med de generelle krav til udførelse af råstofindvinding (bilag 6) stilles der krav om at arbejdet skal tilrettelægges, så indvinding og transport foregår uden mellemdponering på havbunden. Kravet stilles med det formål, at der ikke må laves dybdeforringelse og således primært af hensyn til sejladsikkerhed. Kravet vil dog også betyde, at der vil være færre forstyrrelser af havbunden, og dermed vil kravet have en positiv miljøeffekt.

Bundforhold efter indvinding

Efter endt indvinding stilles der krav om at skrænthældninger ikke overstiger 1:6. Kravet stilles med det formål, at sikre at der ikke sker en erosion af materiale fra området uden for indvindingsområdet ind i selve indvindingsområdet. Kravet er således med til at sikre, at havbunden uden for indvindingsområderne ikke forstyrres.

7.3. Nærmere regler om de forskellige former for tilladelse, der kan gives

Bekendtgørelsen indeholder i kapitel 5-8 nærmere regler for de forskellige typer af tilladelser, der kan gives efter råstoflovens § 20: tilladelse med eneret efter auktion, tilladelse i fællesområder og bygherretilladelser. Reglerne har ikke betydning for, hvor der i det hele taget kan gives tilladelse til råstofindvinding, og da de miljømæssige krav til ansøgning og indvindingsaktivitet er de samme, uanset hvilken type tilladelse der gives, vurderes det ikke, at reglerne har betydning for beskyttelsesniveauet.

Et af formålene med regelændringerne, der skete i 2015, var at gøre auktionsordningen mere attraktiv, bl.a. ved tillade auktion over områder, hvor der tidligere havde været en tilladelse baseret på en auktion. Fællesområdeordningen blev også på visse punkter gjort mere fleksibel.

Det vurderes, at reglerne herved medvirker til, at der i højere grad sker en kontinuerlig tømning af det enkelte råstofområde. Dette vil alt andet lige være med til at begrænse indvindingen til færre områder, ligesom det enkelte område i højere grad vil blive færdiggravet, idet det samtidig skal sikres, at der ikke sker en mere intensiv indvinding end det er miljømæssigt forsvarligt, jf. ovenfor om årlige lofter. Dette vurderes at have en positiv effekt på miljøet.

I det omfang tilladelsesordningen gør det attraktivt at indvinde på havet, kan det medføre en større indvinding på havet, hvilket vil medføre en større påvirkning af havmiljøet. Det må imidlertid forventes, at indvindingen i så fald i høj grad erstatter indvinding, der ellers ville være foregået på land, hvor miljøeffekten derfor vil være positiv. Der kan ikke foretages en nærmere vurdering heraf, da det ikke er muligt at vide, hvordan bekendtgørelsens regler nærmere påvirker indvindingsmønstret.

7.4. Indberetning af indvindingsdata og andre egenkontrol- og tilsyns- og håndhævelsesregler

I bekendtgørelsen, bl.a. dennes bilag 4, er der stillet en række krav til tilladelsesindehaveren vedrørende overvågning m.v.

Blandt de væsentligste krav kan nævnes, at de enkelte fartøjer løbende skal overvåges ved hjælp af det elektroniske overvågningssystem AIS. Miljøstyrelsen skal have oplysning om de anvendte fartøjer, og skal, inden indvindingen må påbegyndes, have bekræftet, at AIS-systemet har kontakt til fartøjet.

Dette giver Miljøstyrelsen mulighed for at føre tilsyn med, hvor og hvornår der foregår indvinding og med hvilke fartøjer.

Desuden skal tilladelsesindehaveren løbende registrere de indvundne mængder og føre kontrol med, at de tilladte mængder overholdes. Der skal - som udgangspunkt hvert kvartal - ske indberetning til Miljøstyrelsen af, hvor meget den enkelte tilladelsesindehaver har indvundet i de enkelte indvindingsområder. Herved sikres, at de forudsætninger om indvindingsområde og -mængde, der har ligget til grund for miljøvurderingen i det enkelte område, overholdes.

For fællesområder, hvor den enkelte indvinder ikke nødvendigvis ved, hvor meget der samlet er indvundet i området, er der fastsat krav om, at tilladelsesindehaveren skal foretage indberetning, hvis vedkommende agter inden for de næste 3 måneder at indvinde mere end 50

% af den tilbageværende mængde. Miljøstyrelsen kan træffe afgørelse om, at de indvundne mængder skal indberettes hyppigere end hvert kvartal, hvilket kan være relevant, hvis mængden er tæt ved at være opbrugt. Hvis tilladelsesindehaveren indvinder hele restmængden i et fællesområde, skal vedkommende straks give styrelsen meddelelse om det. På denne måde kan andre tilladelsesindehavere hurtigt få besked om, at der ikke kan indvindes mere i området, så man undgår at mængden bliver overskredet.

Bekendtgørelsen stiller krav om, at tilladelsesindehaveren inden igangsættelse af indvinding skal fremsende dokumentation for, at der er etableret en plan for kvalitetssikringen af de aktuelle arbejder. Tilladelsesindehaveren skal kunne dokumentere, at arbejderne udføres i henhold til kvalitetssikringsplanen, og dermed, at de i bekendtgørelsen og tilladelsen stillede vilkår overholdes.

Det skal også under arbejdets udførelse overvåges, om der påtræffes marinarkæologiske genstande samt vrag. Påtræffes sådanne genstande, skal arbejdet på det pågældende sted straks indstilles, og anvisningerne i Kulturstyrelsens »Instruks vedrørende registrering af marinarkæologiske fund« følges.

Såfremt kontrolopmålinger eller andre undersøgelser efter endt indvinding viser, at de stillede vilkår ikke er overholdt, skal der gennemføres afhjælpende foranstaltninger. Eventuelle afhjælpende foranstaltninger gennemføres for tilladelsesindehaverens regning.

Miljøstyrelsen vurderer samlet, at bekendtgørelsens regler vedrørende indberetning, egenkontrol, tilsyn og håndhævelse vil have en positiv effekt på miljøet, idet det sikres, at kravene i bekendtgørelsen og de konkrete vilkår i tilladelserne overholdes.

7.5. Regler om inddragelse af offentligheden m.v. i tilladelsesprocessen

Bekendtgørelsen indeholder regler om, at indvindingsansøgninger både i VVM-sager og ikke-VVM-sager skal sendes i høring hos berørte myndigheder og organisationer og offentligheden. Det samme gælder anmodninger om en scopingudtalelse i VVM-sager. Høringerne bidrager til, at sagerne oplyses bedst muligt, og kan dermed have en positiv miljøeffekt. Derudover skal efterforskningsansøgninger sendes i høring hos berørte myndigheder. Afgørelser skal meddeles til de klageberettigede myndigheder og organisationer, og der skal endvidere ske offentliggørelse af VVM-screeningsafgørelser samt indvindingstilladelser i VVM-sager og andre sager, der anses for at være af større betydning eller af almindelig offentlig interesse, eller have interesse for andre klageberettigede.

I udkastet fraviges lovens regel om en minimumshøringsperiode for en VVM-vurdering på 8 uger, og i stedet fastsættes en minimumshøringsperiode på 30 dage ligesom i VVM-direktivet og den gældende råstofbekendtgørelse. Baggrunden er, at der i de fleste tilfælde vil være tale om mindre komplekse projekter og miljøpåvirkninger, end der ofte er tale om ved projekter på land. Det vurderes derfor, at 30 dage i de fleste tilfælde vil være tilstrækkeligt til, at offentligheden og berørte parter kan forholde sig til projektet og miljøvurderingen. Hvis det konkret vurderes, at dette ikke er tilfældet, vil der blive fastsat en længere frist. Det vurderes på denne baggrund, at fravigelsen ikke vil have negativ virkning på offentlighedens mulighed for at deltage i beslutningsprocessen og dermed heller ikke på miljøet.

7.6. Samlet vurdering

Miljøvurderingen viser, at bekendtgørelsen som helhed har positive konsekvenser for miljøet, idet der fastsættes krav til miljøundersøgelser og miljøvurdering, som skal indgå i ansøgning om indvindingstilladelse, og som sikrer, at Miljøstyrelsen kan vurdere, om og i givet fald på hvilke vilkår der kan gives tilladelse. Endvidere fastsættes i bekendtgørelsen miljø- og kontrolkrav til indvindingsaktiviteterne, som bidrager til at sikre, at råstofindvindingen ikke har uacceptable virkninger på miljøet.

Kravene til geologisk kortlægning med seismik kan have en (yderst begrænset) negativ effekt på havpattedyr. Dette imødegås ved at stille krav i bekendtgørelsen om hensyntagen til havpattedyr ved udførelsen af undersøgelserne. Eventuelle øvrige væsentlige miljøpåvirkninger fra selve efterforskningsaktiviteterne, f.eks. forstyrrelse af fugle, kan imødegås ved vilkår i tilladelserne.

Miljøstyrelsen vurderer således samlet, at bekendtgørelsen ikke har væsentlige negative virkninger på miljøet.

Det vurderes herunder også, at bekendtgørelsen ikke vil have betydning for udpegningsgrundlaget i Natura 2000-områder, og altså ikke kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, hverken i sig selv eller i kumulation med andre planer eller projekter.

8. Planlagte foranstaltninger for at undgå, begrænse og så vidt muligt opveje enhver eventuel væsentlig negativ indvirkning på miljøet af planens eller programmets gennemførelse

Eventuelle negative indvirkninger, der, jf. ovenfor, vil kunne imødegås i forbindelse med behandlingen af konkrete ansøgninger og udformningen af de konkrete tilladelser.

Særlig for seismiske undersøgelser gælder, at der er stillet krav om, at der tages hensyn til eventuelle havpattedyr i området, og herunder skal der ved seismisk efterforskning følges en soft-start-procedure, hvor udstyret startes op med lav styrke og derefter øges gradvist til det operationelle niveau. De stilles også der krav om, at en ansøgning om indvindingstilladelse skal indeholde kort over forekomsten af havpattedyr i området.

9. Beskrivelse af, hvordan vurderingen er gennemført og grundlaget for valg af alternativer

De foretagne vurderinger af de miljømæssige konsekvenser af bekendtgørelsen er baseret på generelle erfaringer, vurderinger og undersøgelser af den hidtil gennemførte råstofindvinding i Danmark.

Da bekendtgørelsen ikke fastsætter regler for, hvor der kan eller ikke kan gives tilladelse til råstofindvinding, har bekendtgørelsen ikke nogen virkninger, der er specifikke for bestemte områder, og det er derfor ikke relevant at vurdere konsekvenserne i bestemte områder.

Ved valget af alternativer, der har været behandlet, har det været lagt til grund, at råstoflovens regler om indvinding på havet skal suppleres af nærmere regler i bekendtgørelsesform. I denne forbindelse er det vurderet, at det er hensigtsmæssigt, at så mange krav som muligt til

efterforskning, indvinding, overvågning m.v. stilles i bekendtgørelsen, så det så vidt muligt er klart for indvinderne, hvad de vil skulle opfylde. Krav, som vil afhænge af de konkrete forhold i det enkelte område, bør derimod stilles i de enkelte tilladelser.

Det er på de enkelte punkter tilstræbt at udforme kravene således, at uacceptable virkninger på miljøet og andre interesser forebygges, samtidig med, at kravene er proportionale.

Kravene til miljøundersøgelserprogram blev forud for udstedelse af bekendtgørelsen i 2015 drøftet med relevante myndigheder, forskningsinstitutioner, rådgivende ingeniørfirmaer, råstofbranchen, grønne organisationer og fiskeriorganisationer, herunder ved nedsættelse af en følgegruppe med repræsentanter for de nævnte parter.

Særligt i forhold til sedimentspredning bemærkes, at det er valgt ikke generelt at stille krav om sedimentspredningsmodellering. Hvis det konkret vurderes, at en ansøgt indvinding kan medføre ikke ubetydelige sedimentkoncentrationer eller sedimentaflejring i områder, der ligger længere væk fra indvindingsområdet end 500 m, skal der laves en numerisk sedimentspredningsmodellering, og på baggrund heraf skal den undersøgte påvirkningszone evt. udvides. Baggrunden for ikke generelt at kræve en modellering er, at hidtidige undersøgelser viser, at sedimentspredningen normalt er meget begrænset i udbredelse. Der er i forbindelse med råstofindvinding til store anlægsarbejder gennemført en række detaljerede undersøgelser af sedimentspredning og miljøeffekter. Undersøgelserne viser, at effekterne af indvindingen generelt er begrænset til selve indvindingsstedet og de nærmeste omgivelser, mens de miljømæssige effekter uden for indvindingsområdet er meget begrænsede. Dette er i overensstemmelse med resultaterne af flere biologiske screeninger i andre indvindingsområder, hvor det ikke har været muligt at konstatere effekter på f.eks. stenrev, selv om indvindingen er foregået umiddelbart op til revet. Dette er også resultatet af spredningsmodellering gennemført for forskellige områder i Nordsøen.

Af samme grund er der ikke fastsat generelle vilkår om sedimentspild eller overvågning af sedimentspredning. Der er mulighed for at stille vilkår herom efter en konkret vurdering på basis af en modellering, hvis en sådan er foretaget, og i øvrigt på basis af ansøgt mængde, indholdet af fint materiale i bundprøver (kornkurve) og nærhed til følsomme områder, f.eks. hvis indvindingsområdet ligger meget tæt på et Natura 2000-område, der er tale om en meget stor indvinding eller der i øvrigt er konkrete omstændigheder, der gør det ønskeligt.

Særligt i forhold til vurderingen af de biologiske samfund i det ansøgte område bemærkes, at det er valgt at basere vurderingen på overfladesedimentkort og en biologisk screening, og ikke stille et generelt krav om, at der skal udtages bundfaunaprøver.

Baggrunden herfor er, at i denne sammenhæng er svært at konkludere noget biologisk ud fra bundfaunaprøver, da der kan være en stor tidsmæssig og rumlig variation, og der derfor vil være risiko for at resultaterne bliver meget usikre, usammenlignelige og dermed ikke brugbare.

Et bundfaunaprogram vil desuden øge omkostninger til miljøundersøgelserne væsentligt.

En bundfaunaundersøgelse i forbindelse med udvidelsen af Århus Havn blev udført efter et BACI-design (Before-After-Control-Impact) med et stort prøvetagningsprogram med haps i såvel indvindingsområde som i referenceområder fordelt hele vejen omkring indvindingsområdet. Resultaterne viste ved flere lejligheder, at artsantal og diversitet var øget

efter råstofindvindingen. Der vil ske en negativ påvirkning i indvindingsområdet, når aktiviteten pågår, men bunddyrene reetablerer sig hurtigt efter forstyrrelser - bl.a. pga. en reproduktionsstrategi, der involverer et fritsvømmende larvestadie, hvilket betyder at påvirkningen ikke er irreversibel.

Miljøstyrelsen vurderer derfor ikke, at et krav om bundfaunaprøver vil styrke det faglige grundlag i en grad, der er proportional med de øgede omkostninger, det ville medføre.

Særlig vedrørende støj bemærkes, at bekendtgørelsen stiller krav om, at der foretages beregning af støjbelastningen på land, hvis den ansøgte indvinding kan give anledning til støjgener på land. På den baggrund kan det vurderes, om der bør stilles støjvilkår i den konkrete tilladelse. De fleste indvindingsområder ligger så langt fra land, at der ikke kan forekomme støjgener på land, og på den baggrund er det vurderet, at det ikke er nødvendigt at stille et generelt krav om støjberegninger i alle ansøgninger, eller fastsættes generelle støjkrav.

Der er ikke i bekendtgørelsen stillet generelle krav til indvindingsmetode (stik- eller slæbesugning). Miljøstyrelsen vurderer ikke, at man med det nuværende vidensgrundlag generelt kan sige, at den ene metode miljømæssigt er bedre end den anden. Det er et krav, at effekterne af den eller de indvindingsmetoder, som ansøger ønsker skal være tilladt i det ansøgte indvindingsområde, er vurderet i miljøvurderingen. Der er på baggrund af ansøgning og miljøvurdering mulighed for at stille vilkår i de konkrete tilladelser om indvindingsmetode.

10. Overvågning

Bekendtgørelsens regler og konkrete vilkår i tilladelserne om overvågning sikrer, at den tilladte råstofindvinding og effekterne heraf overvåges, og dermed også, at det overvåges, om bekendtgørelsen har den tilsigtede virkning i forhold til beskyttelse af miljøet.

De enkelte fartøjer i de enkelte områder overvåges løbende ved hjælp af det elektroniske overvågningssystem AIS. Herved kan der føres tilsyn med, om der sker indvinding uden for de tilladte områder, og om alle laster indberettes.

Der skal ligeledes ske indberetning af, hvor meget der indvindes i de enkelte indvindingsområder. Herved sikres, at de forudsætninger om indvindingsområde og – mængde, der har ligget til grund for miljøvurderingen i det enkelte område, overholdes.

De miljømæssige forhold i områderne overvåges periodisk ved det, der gennemføres i forbindelse med særlige verificerede biologiske samfund som fx stenrev, udvidelser af indvindingsmængder i områderne, i forbindelse med intensiv indvinding af en stor mængde hvor der er risiko for sedimentspredning ud af indvindingsområdet og i forbindelse med slutopmåling. Vilkår om overvågningen skal dokumentere, at indvindingen kan fortsætte uden væsentlig negativ påvirkning af miljøet og af forudsætningerne for den forudgående tilladelse dermed holder.

Hvis der ønskes tilladelse til yderligere indvinding i et eksisterende/tidligere indvindingsområde, medfører bekendtgørelsens ansøgningskrav, at der skal foretages en miljøundersøgelse af området (medmindre den tidligere undersøgelse undtagelsesvis må antages at afspejle de aktuelle forhold). Dette giver mulighed for at vurdere effekten af den hidtidige indvinding i området.

Der kan desuden stilles krav i de konkrete tilladelser om gennemførelse af miljøundersøgelser efter endt indvinding (uanset om der søges om ny tilladelse) eller i løbet af tilladelsesperioden, således at effekterne af indvindingen kan vurderes.

Resultaterne af sådanne miljøundersøgelser kan - ud over at danne baggrund for stillingtagen til eventuel fortsat indvinding i de konkrete områder - bidrage til den generelle viden om effekten af råstofindvinding i de danske farvande.

På baggrund heraf kan Miljøstyrelsen vurdere, om der er behov for at ændre bekendtgørelsen eller den administrative praksis vedrørende tilladelsesgivning.

11. Ikke teknisk resume

Bekendtgørelsen indeholder følgende:

- Krav til ansøgninger om tilladelse til efterforskning og indvinding af råstoffer på havet, herunder regler om VVM-screening af ansøgninger om indvindingstilladelse og regler, der sammenkobler den nye miljøvurderingslovs regler med bekendtgørelsens tilladelsesordning.
- Generelle regler om tilladelser og generelle vilkår for udførelse af efterforskning og indvinding.
- Nærmere regler om de forskellige former for tilladelse, der kan gives i medfør af råstofloven: auktions- bygherre og fællesområdetilladelser.
- Regler om indberetning af indvindingsdata og andre egenkontrol- og tilsyns- og håndhævelsesregler.
- Regler om inddragelse af offentligheden m.v. i tilladelsesprocessen.

Miljøvurderingen viser, at bekendtgørelsen som helhed har positive konsekvenser for miljøet, idet der fastsættes krav til miljøundersøgelser og miljøvurdering, som skal indgå i ansøgning om indvindingstilladelse, og som sikrer, at Miljøstyrelsen kan vurdere, om og i givet fald på hvilke vilkår der kan gives tilladelse. Endvidere fastsættes visse miljø- og kontrolkrav til indvindingsaktiviteterne direkte i bekendtgørelsen.

Kravene til geologisk kortlægning med seismik kan have en (yderst begrænset) negativ effekt på havpattedyr. Dette imødegås ved at stille krav i bekendtgørelsen om hensyntagen til havpattedyr ved udførelsen af undersøgelserne. Eventuelle øvrige væsentlige miljøpåvirkninger fra selve efterforskningsaktiviteterne, f.eks. forstyrrelse af fugle, kan imødegås ved vilkår i tilladelserne.